

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben házhoz hozva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
szünet utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására
vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, szept. 12.

Névtelen gazdák.

(K. Ö.) Egy idő óta névtelen gazdák kezdenek szerepelni azokban az újságokban, melyek soha sem törődtek a gazdákkal.

Már maga az a körülmény, hogy a merkantil sajtó, mely létezése óta a gazda romlására tört, most egyszerre úgy kezd viselkedni, mint a ki mászt sem ismer, mint a gazda érdekét előmozdítani, — visszatetszést kelt minden jobb érzelmű emberben. Mert nyilvánvaló a megtévesztési szándék.

De undort kelt, ha tekintjük azt a módot, ahogyan a névtelen gazdákat szerepelteti. A gyűlölség magvát hinti el a nagy és kicsiny gazda között. Ennek a befogadására pedig nagyon alkalmas a mi társadalmi szervezetünk. Hisz azóta, hogy nagy liberális jelszavakkal dolgozunk, egyebet sem teszünk, mint a társadalom széthuzásán dolgozunk. Nem kételkedünk benne, ennek a veszedelmes játéknak meg lesznek a maga szomorú következményei.

Nincs könnyebb dolog, mint a birtok nélkülit a birtokos, azt, a kinek csekély birtoka van az ellen lázítani, a kinek sokja van. Az emberi lélekben vágyak szunyadnak. Ezen vágyak leghatalmasabbika a birtok után való vágy. Ezt legkönnyebb felkelteni, fokozni és kitörésre bírni. Nem kell ide más, mint rendszeres izgatás, a vélt sérelmek kiszínezése, a túldoldalon birt előnyök nagyítása. De ez

sem nem hazafias, sem nem becsületes eljárás. A magán ember, a ki erre a szerepre vállalkozik, talán menthető, de a sajtó részéről, mely az igazság védője kell, hogy legyen, ez rút árulás.

Az indító okokat kutatva, piszkos forrásra akadunk. A milyen a fegyver, melylyel hadakoznak, olyan az indító ok, mely a fegyvert a kezökbe adja. Névtelen és piszkos. Látják ugyanis, hogy az agrár irány mind szélesebb társadalmi rétegeket kezd mozgásba hozni. Ez veszedelmet jelent arra a politikára, mely a merkantil jelszavakkal agyonnyomította az országot és el tudott hatalmasodni különösen azért, mert a produktív elemek közé éket ütve, a közös ellenség elleni közös akciót meghiúsítani tudta.

A veszedelem azonban össze hozta a produktív elemeket. Kezdi belátni, hogy nem kell, hogy egymás ellen törjenek, sőt ellenkezőleg, csak úgy fog mindegyik boldogulhatni, ha kezét fogva, a közös ellenség hatalmát igyekeznek megtörni. Első sorban áll ez a gazdákra, kik nagy és kis existenciákra tagolva, az érdekek látszólagos ellentétének hangoztatásával elválaszthatók egymástól. Pedig soha nagyobb szükség nem volt rá, mint most, hogy a gazdaosztályok minden tagozata megértse egymást.

Ha megértik egymást, semmi sem áll utjában annak, hogy arra az igazi agrarizmus utjára lépjünk, melytől függ gazdasági és politikai boldogulásunk. Nekünk meggyőződésünk, hogy csak az agrár eszmék megvalósítása fog bennünket megmenteni abban a gazdasági harcban, melyben Európa államainak a közel

jövőben része lesz. A mentés munkája azonban nemcsak egyoldaluan a mezőgazdaságra irányul, hanem a nemzeti kereskedelemre és iparra is, hisz ezek nélkül a mezőgazdaság sem boldogul.

Mindez azonban csak hiu ábrándozás, míg vissza nem szoritjuk azt a nemzetközi merkantilizmust, mely nálunk kivétel nélkül minden produktív gazdasági ágat kizsákmányolt.

A mentési akció első lépése immár megtörtént, az agrár eszmék hirdetésével, azok gyakorlati megvalósításával. Azért dühöng a merkantil sajtó és igyekszik konkolyt hinteni, a törekvéseket meggyanusítani és az egyesülést megakadályozni.

Van egy másik indító oka is. Nálunk ugyanis rengeteg vagyon halmozódott fel egyesek kezében, mely vagyon nem produktív dolog eredménye. A tisztességtelen spekuláció és illegitim közvetítés szerezte azokat. De nem produktív uton szerezte, hézagot jelentenek a produktív osztályok vagyon állagában. Ennek a mankónak az érzete a forradalmi szellem csiráját hordja magában, mely kitörésre vezet, ha a tömegekre a megélhetés lehetősége ólomsúlylyal nehezedik. Már nem vagyunk messze ettől a pillanattól. Ezt érzik azok, akiknek nagy részük van ezen állapotok előidézésében. Tolvajt kiabálnak, mikor ők maguk a kalózok. A nagybirtok ellen lázitanak, hogy a tömeg szemét eltordítsák a jogtalanul szerzett ingó vagyon szemléletétől, nem gondolván meg, hogy a tulajdonnak nekiváditott tömeg különbséget nem fog tenni ingó és ingatlan vagyon között.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Különös történet.

Angol novella.

... és azt mondta az orvos, nem élhetek tovább, mint legfeljebb egy esztendeig. George mondotta ezt, a fiatal szerelmes, szíve választottjának, Effienek.

Rettenetes vallomás egy vőlegény ajkáról fiatal szerelmes menyasszonya előtt. Az orvos azt mondotta, hogy tüdeje van megtámadva, de nem ám egy kissé, nem az egyik szárnya; hanem mind a kettő, az egész tüdeje oda van. S nagy óvatosság mellett, ha mindattól tartózkodik, a miért érdemes élni, élhet még egy rövidke esztendeig.

Ó sohse volt kicsapongó. Életének egyetlen egy fénypontja, egyetlen egy derűs, nap-sugaras időszaka se volt, melyre resignáló bölcselkedéssel vagy keserű megbánással gondolhatott volna ma vissza mint bajának okozójára. Napjai egy fővárosi hivatalnak egyhangú, szüntelen unalmasságában folytak le, reggeltől este a hivatalban. Este fáradtan tért haza, hogy reggel újra felvegye a nyűgöt. Aztán eljegyezték magukat. Mennyi ideje is van már ennek?

Effie először akkor vallotta be neki, hogy szereti, mikor még csak száz font sterling évi fizetése volt és a Keppel Street egy szűk udvari szobájában lakott. Es hűségesen várt rá a fizetésemelés lassu stadiumain végig csendes béketűréssel, míg százötven, kétszáz, kétszázötvenre emelték azt, és végre most elérte a háromszáz font évi jövedelem szédítő magaslátát melynél elhatározták, hogy ezzel együtt bekövetkezik az esküvő napja.

A bankigazgatók egyike George nagybátyja volt és annak a befolyásának köszönhette George gyorsabb előléptetését, mert nagy dolg am, hogy egy bankhivatalnoknak háromszáz font fixuma legyen és George még különös szerencsés embernek vallhatta magát.

Mihelyt tudomására jutott ez a hír, mely életének fordulópontja lett, sürgönyözött Effienek és a rá következő vasárnap fogaton hajtattott ki a pályaudvarra, hogy a legközelebbi vonattal személyesen visesse menyasszonyának az örömhirt. Es aztán künn sétáltak a nap-sugaras tengerpart aranyos fűvényén, és a tengerről jövő hűs szellő bibort vont a lány orczára és ekkor a napot is meghatározták, melyen egymásé lesznek örökre, elválaszthatatlanul.

Oh miért, miért nem elégedett meg akkor a jellel, midőn oly derűs színben tünt fel előtte az élet, oh miért bolygatta meg a jövő ködfátyolát. Valami sejtélem, vagy ha úgy

tetszik, bölcs óvatosság arra bírta, hogy biztosítsa az életét, mert hát jövedelméből nem tehetne majd félre semmit, és ha valami baja történnék, Effie segély nélkül maradna. Es utnak indult e tervek agyában, vidoran, bizva a jövőben és megtört szívvél, lesujtott lélekkel tért vissza.

A rettenetes csapást követő első órában nem látott egyéb kibuvót, minthogy visszaadja Effienek a szabadságot és boldogságuk előestéjén örökre válniok kell. Aztán egy másik gondolat kezdett agyában megfogamzani. Ó tudta és nem volt részéről önhitség a hit, hogy Effie előtt az élet nem bir semmi becsesél nélküle. Ha elveszi őt, az egyedüli örökség, melyet ifju özvegyére hagyhat, szerelmük záloga, gyermekük lehetne esetleg, de legalább tizenkét havi fellegetlen boldogságot élvezhetnek, mielőtt meghal. Es ezt a kísértő vágyódást többé nem fojthatta el, egész lelkét egyedül e gondolat töltötte be, küzdött vele, de nem bírta legyőzni. Örültségnek, jellemtelenségnek mondotta önmagában, de mégis eljött hozzá, hogy megkérdezze tőle.

Midőn Effie kissé magához tért, szenvedélyesen karjaiba zárta és fülébe sugta örült vágyát.

— Azt kérdeztem tőled, hogy mily nagy irántam való szerelmed, eléggé szeretsz, hogy ezt megtegyed?

A névtelen gazdák tehát veszedelmes, államfelforgató tanokat hirdetnek. A magyar nép van annyira józan, hogy a mérges maszlagot be ne vegye, már saját jóvoltából sem, mely elválaszthatatlanul össze van kapcsolódva az agrárszémek diadalával. Ezt minden oldalon kezdik belátni. Ebben van a mi reménységünk.

A konkolyhintőknek pedig nem árt minél többször a körmükre koppintani.

Pásztorlevél a panszlavizmus ellen.

Vályi János eperjesi ruthén szertartású róm. kath. püspök egyházmegyéje papságához és híveikhez körlevelet intézett a panszlavizmus ellen. A hazafias irányú körlevélből közöljük a következő részt:

»A jó és jámbor keresztény nemcsak buzgó híve egyházának, hanem hű fia hazájának is. A hazaszeretet a jó kereszténynek egyik legszentebb kötelessége. A hazaszeretet főbb kötelességei pedig abban állanak, hogy tántoríthatatlan hűséggel viseltessünk felkent apostoli királyunkhoz és igaz szeretettel hazánkhoz és hogy hűségünket és szeretetünket szóval és tettel ragyogtassuk. Tiszteljük továbbá és engedelmességgel alkotási királyunknak, az ő kormányának és a szentesített törvényeknek. Az engedelmesség az apostol intelme szerint a felsőbb hatalom iránt egyik főbb kötelességünk, és pedig azért, mivel minden hatalom — akár egyházi, akár világi — Istentől származik; de még azért is, mivel az minket, jó és hű alattvalókat, minden támadás ellen védelmébe vesz; büntetéssel sújta azonban azokat, kik ellene föltámadnak és tekiatélye ellen merényletet intéznek. E szerint a király és haza iránti kötelességmulasztók, vagyis a fejedelemhez hűtlenek, a törvény iránt engedetlenek a haza ellenségeinek, vagy világosabban hazaárulóknak tekintendők és mint ilyenek, a törvény szigorával sújtandók. Ezekhez számíthatók azok is, kik maguknál orosz-panszláv iratokat rejtegetnek, olvasgatnak és azokból magukba szíjják a katolika hit- és hazaellenes gonosz elveket, melyeket tovább is terjeszteni, azaz a vallás és haza ellen izgatni, föltámadni merészkednek. Miért is főpásztori gondoskodásunknál fogva, atyai jóindulattal óva intünk, higgadt komolysággal figyelmeztetünk, sőt püspöki tekiatélyünkkel szigorúval oda utasítunk Titeket, Krisztusban kedvelt híveim, hogy minden hitbéli és a haza ellen irányuló baj és veszedelem elhárítása végett az észlelt panszláv-mozgalomtól óvakodjatok, a többször említett orosz-pán-

szláv-féle iratokat semmi szín és ürügy alatt elfogadni ne merészeljétek, magatoknál azokat ne tartsátok, se ne olvassátok, nehogy a kormány kényszerülve legyen Titeket, mint a mozgalom részeseit, a törvény szigorával sújítani.

Választási mozgalmak.

A tenkei kerületben mint már irtuk, a szabadelvű párt Hlatky Endre nagyváradai ügyvédet lépteti fel képviselőjelöltül. E tárgyban f. hó 14-én, szombaton tartja gyűlését a párt. Hlatky a jövő héten a kerületbe megy s megtartja programbeszédét. A kerületben volt szó Rozin György méhkeréki g. kel. esperes és Nyisztor Döme beéli g. kath. plebános felléptetéséről (mindkettő liberális programmal), az előbbinél küldöttség is járt már, de mind a kettő visszaléptek.

A hosszu-pályi kerületben, bár a tervezett konyári nagy vendégeskedés elmaradt, dr. Várady Zsigmond fellép szabadelvű programmal. Vasárnap, szeptember 15-én tartja programbeszédjét a választókerület központján: Hosszu-Pályiban.

Bács-Almásról írják, hogy Latinovics Géza eddigi képviselő megválasztása bizonyosnak tekinthető. Latinovics Pál, a kit Bács megye leendő főispánjává emlegetnek, választóihoz nyílt levelet intézett, a melyben megemlékezik Széll Kálmán és Darányi Ignác áldásos politikájáról. Pinkovich Józsefet Kernyáján egyhangulag jelölték.

Andrássy Gyula gróf 16-án este érkezik Losoncra és 17-én elmondja programbeszédét. Ugyanakkor Szécsényben Dégenfeld Lajos gróf beszámolót mond, a melyben elbúcsuzik választóitól.

A kecskeméti szabadelvű párt közgyűlése táviratilag üdvözölte Széll Kálmán miniszterelnököt. A távirat szövege ez:

Nagyméltóságú Széll Kálmán miniszterelnök urnak Budapesten. A kecskeméti szabadelvű párt mai napon tartott közgyűlése nagyméltóságodat a legmelegebben üdvözli és hazafias nagy feladataihoz odaadó támogatását igéri. Egyszermind van szerencsém tiszteletteljesen bejelenteni, hogy képviselőjelöltünk a felső-kerületre dr. Szeless Józsefet, az alsó-kerületre pedig dr. Nagy Mihályt egyhangú lelkesedéssel kikiáltottuk. Dömötör Sándor, elnök.

Széll Kálmán szintén távirati uton a következő választ küldte:

Nagyságos Dömötör Sándor urnak Kecskeméten. Elénk örömmel fogadtam sürgönyét, a melyben a kecskeméti szabadelvű párt odaadó támogatásáról biztosít. Üdvözlőket öszintén köszönöm és kérem, biztosítsa a párt tagjait legmelegebb rokonszenvevről. Széll.

A párt elnöke Podmaniczky Frigyes bárót is értesítette a jelölésről, a mire a következő válasz érkezett:

Nagy örömmel vettük tudomásul egy dr. Szeless József, mint dr. Nagy Mihálynak jelölését. Bizunk, hogy elvtársaink hűsége jelöltjeink zászlaját diadalra fogja vezetni. Podmaniczky, pártelnök.

A néppárt proklamációja.

Az országgyűlési pártok közül a Kossuth-párt még az országgyűlést feloszlato királyi trónbeszéd előtt kibocsátotta proklamációját, most, az új választások elrendelése után a néppárt is kiadta felhívását az ország poigáraihoz.

A választási proklamáció ügyesen van megfogalmazva. A bevezetésben hivatkozik a párt öt éves parlamenti működése alatt elért sikereire. Es minden elfogulatlan gondolkodónak be kell ismernie, hogy e sikerekre méltán hivatkozhatik a néppárt.

Mikor megjelent az országgyűlésen szemben talált magával minden pártot, még csak számba sem akarták venni. De a párt tagjainak agilitása, különösen pedig vezéreinek Zichy János grófnak és még inkább Rakovszky Istvánnak határozott fellépése és kiváló szónoki sikerei csakhamar méltó helyet vívtak ki számára. Az obstrukciónál és a pártközi paktumnál már olyan tényező volt a párt, amelylyel számolni kellett.

Es meg kell vallani azt is, hogy valahányszor a nemzeti jogok, a keresztény eszmék és a nép érdekeinek védelméről volt szó, a néppárt derekasan megállta a helyét. Mint a trónöröklés kérdéséről és az Adria-szerződésről lefolyt nagy viták megmutatták, képes volt egymaga sikerrel megvívni a harcot.

Maga a proklamáció három pontban csoportosítja a párt programját.

Effie arca halotthalvány lett és merőn néztek egymás szemébe. — Oh, tört ki végre fájdalmas sikolylyal, — rettenetes, iszonyu, ily hosszú évek várakozása után!

— Igaz rettenetes! Es még sem kell még mindenről lemondanunk, ha akarod. Nem élhetjük együtt ama boldog éveket, melyeknek képét oly csábító színekkel festettük, de egy évet legalább élvezhetünk. Nem szólok amaz isteni kéjről, melyet ez év nekem nyujtana, mert hisz te fizetnéd meg áldozatod árát, hanem gondold meg, mi mindent nyujthathatunk neknek. Összefoglalhatjuk benne azt az egész végtelen szerelmet, melylyel egész életünket akartuk megaranyozni. Előzhetjük magunktól a sötét jövő gondolatát és csak annak a boldog tudatnak örvendhetnénk, hogy egymásé vagyunk, hogy szeretjük egymást. Es megszegve az önmagának tett fogadást, lázas szenvedéllyel kezdett könyörögni: — Oh Effie, nyomorult, Istentől elrugaskodott ember vagyok; — oh Effie, adj tizenkéthavi boldogságot, mielőtt meghalok! . . .

S a lány mit tehetett, mit tett volna minden más lány az ő helyén? Oda nyujtotta neki üde ajkát és megfogadta, hogy boldogítani fogja, hogy szerelme drágább neki mint az ész, a kötelesség, mint bármi más a földön.

— De anyámat megkíméljük ettől a fájdalomtól, szólt, nem kell erről tudnia.

— Senkinek sem kell róla tudnia, válaszolt George. Aldjon meg az Uristen érte kedvesem! Három héttel később egybekeltek.

George tizennégy napi szabadságot kért, a mit tekintettel arra, hogy mézes heteit éli, meg is adtak neki és ők Wight szigetén töltötték két boldog hetet, azután visszatértek és Highbury egy kis nyaralójában telepedtek meg. Az első hetekben George oly vidám volt, a mint feltette magában. Régi vágyának teljesülése, szeretett fiatal feleségének odaadó gyöngédsége nem engedték a bánat vagy félelem csiráját felsarjadzani és a halálítélet réme belefult az ifju házasság élet kéjes mámorába.

Másképp volt az Effienél. Még örömebe is a fájdalom érzete vegyült; az a fenyegető tudat, hogy minden nap közeledik az örök búcsu órája, minden boldog óráját elkeserítette. Néha iszonyu sikolylyal rezzent fel legédesebb álmából és ez éj csöndjében megborzadva, hallgatózott, vajjon él-e, lélezkik-e még?

Lassankint George szívét is elfogta újra a sötét, kínos jövőtől való rettegés és bár eddig egészségi állapota meg nem változott, mindketten tudták azt, hogy egy londoni tél mily gyorsan öli meg a tüdőbetegeket. Midőn egy ködös novemberi reggelen először reggeliztek együtt a gáz halvány sárga fényénél és künn az utcákon felhőként gombolygott a köd, szemében a rémület kínos kifejezése ült.

Ez a reggel megtörte őt, nem bírták tovább játszani az egymás kedvéért magukra erőszakolt szerepet. Könnyekre fakadva, nyakába borult és sirva panszkozott sorsuk fölött, mely nem engedi meg a szeretett betegnek, hogy a délvídeken tölthesse a telet! Oh miért hogy ő oly szerencsétlen? Más nő gazdag hozományt adhat a férjének. Ő nem tehet egyebet, mint hogy tétlenül nézi, mint haldoklik. Karácsony felé George meghűlt — egyszerű meghűlés — melynek nem tulajdonított eleinte semmi fontosságot. De aztán a melle is bele fájdult és száraz, rekedt köhögésszohamok jelentkeztek, úgy hogy éjjeleken át nem tudott aludni és izgatottan hánykolódott ágyában. Effie fájdalma oly mardosó kinná fajult, hogy majdnem beteggé lett. Egész éjszaka virasztott mellette, sáppadtan reszkelve, majd szívet tett az el-el alvó tüzre, majd megujította a borogatásokat, majd meg theát főzött neki és bátorította csalfa reményekkel, melyekről ő maga is már rég lemondott. Amit hűn szerető feleség megtehet, azt mind megtette és a veszély ez egyszer el lett hártva, Georges látszólag újra visszanyerte egészségét és jókedvét.

Aztán beállott újra a tavasz és most Effie tekintetét sfig vette le férje arcáról, mert tudta, hogy boldogságuk határideje megérkezett. Az áprilist követte május és aztán a június, s

Az első pont a **közjogi** kérdéseket öleli fel. Kijelenti határozottan a párt, hogy a kiegyezés alapján áll, de ennek keretében kötelességének ismeri a **magyar állam nemzeti jellegét** és a törvényhozás függetlenségét megővni.

Az Ausztriával közös ügyek elintézésénél — ugymond a proklamáció — a delegációban nem fogunk megszűnni ezután sem szorgalmazni a **katonai szolgálatnak és terheknek könnyébilését** és a külállamokkal való viszonyban, az önfentartás követelményeire való tekintettel, a béke megővését és **hazánk államiságának és érdekeinek határozott kidomborítását**. És valamint a többi külállamokkal kötendő szerződésben, úgy az Ausztriával való összes közgazdasági egyezményeinkben is, becsületes szerződő felekhez illően, mindenkor **hazánk jogainak sértettségére** és igaz érdekeinek tekintetbe vételére törekszünk.

Alkotmányunk fejlesztésére a parlamenti reformot továbbra is sürgetünk kell: a **választói jogosultságnak kiterjesztését**, a választókerületek helyesebb beosztását, a választási eljárás megfelelőbb gyakorlatát, a **községenként való szavazással** együtt, ezentul is törekvéseink közé soroljuk.

Az egyesületi és gyülekezési szabadság törvényes biztosítása, mint az alkotmányosság kiegészítő része, szükséges.

Az állam kormányzatának javítását a **közigazgatás egyszerűsítésével**, a hatályos ellenőrzést, a tisztviselőkre nézve a szolgálati pragmatikát, a polgárookra nézve az igazságos és emberséges bánásmódot követeljük. Ellenezni fogunk pedig minden olyan törekvést, mely **közigazgatási szervezetünket** a polgárok közreműködésének kizárásával és a mindenkori pártkormány hatalmának növelésére akarná újja alkotni és megváltoztatni.

A program második részét, a mely a közgazdasági kérdésekről szól, érdemesnek tartjuk egészen közölni.

Az elszegényedés, eladósodás, a gazdaság közönség és főleg a kisgazdák érdekeinek elhanyagolása egész közgazdaságunkra válságossá tett, úgy, hogy a nép, megélhetése végett, kivándorolni kénytelen. **A gazdasági kérdések** tehát a jövő országgyűlésen nagy jelentőséggel fognak birni. A néppárt teljes gondját fordítja ezekre.

Követeljük, hogy:
az állami és fogyasztási adó igazságosabbá tétessék;
a földadó leszálltassék; egy adómentes létminimum állapítottassék meg;
az adókezelés egyszerűsítettassék;
a községi terhek, közmunkák és közszolgáltatások ügye méltányosan rendeztessék;

házaságuk évfordulója, ez egyeilen, melyet az életben ünnepelhetnek.

Es véletlenül éppen akkor volt az első összekoczanásuk. Nem volt komoly dolog, de rossz időben jött és majdnem rögtön kibékültek.

— Nem szabad most civakodnunk, Effie, szólt George szomorú mosollyal. Akarom, hogy szeretettel emlékezzél rólam.

— Oh George, zokogott Effie, ne mondd ezt. Nem tartom ki!

A juniust felváltotta a julius, semmi sem történt, kivéve azt, hogy júliusban kissé komolyabban összeveszttek. Mindketten rossz kedvben voltak, a körülményeket tekintetbe véve, mindkettőjüknek volt rá okuk. Az igazat megvallva, nem tudom mikor derengett fel bennük legelőször az a sejtélem, hogy George ép úgy mint minden más ember, száz évig is élélhet, hanem annyit tudok, hogy most gyakran hűti meg magát, de csak egy borogatást kap és azt is a szakácsné csinálja. Több mint tíz év mult el azóta, hogy Effie álmatlanul fektült ágyában és rettegve figyelte meg férje lélegzetét és George még mindig nem halt meg; azóta bezzeg nem félti, sőt hire jár, hogyha férjem uram hosszabb ideig talál kimaradni, mint engedélye szól, zajos családi jelenetek is hallhatók — és most egyikük sem mondja:
— Nem szabad civakodnunk!

a mezőgazdaság érdekei az adó-, vám- és forgalmi politikában figyelembe vétnessenek;

a fogyasztási és hitelszövetkezetek hatályos állami pártolásban részesüljenek. Méltatlan dolog, hogy a keresztény szövetkezetek minden kedvezményből kizártnak.

Követeljük az ipartörvény módosítását az ipartüzésnek megfelelő képzettséghez való kötésével, hogy ezáltal a kontárok és szédelgők az iparos életpályáról leszorítottassanak;

a kisiparosok hitelviszonyai rendeztessenek, a nyers anyag olcsó beszerzésére és iparcikkük kedvezőbb értékesítésére vonatkozó törekvésekben az állam részéről anyagi és erkölcsi támogatást nyerjenek s a nagytőkével való versenyben a kisiparos és munkás kellő törvényes védelemben részesüljön;

a munkaadó és munkás közötti viszony, a munkás családi, erkölcsi és egészségi érdekeinek megővásával és a munkás-biztosítások nagymérvű kiterjesztésével szerveztessék;

a vasárnapi munkaszünetre vonatkozó törvény szigorítottassék, hogy a hivatalnokok, szolgák és egyéb alkalmazottak is megfelelhessenek vallásos köteleimnek, hogy a törvény végre is hajtassék.

A népet minden uzsorától és üzérkedéstől megvédeni, a kivándorlástól megővni, idegenek káros bevándorlásától megmenteni, birtokának kisajátítását megakadályozni lesz törekvésünk.

A harmadik rész a **keresztény eszmék és intézmények** védelméről szól. E részben sürgeti a néppárt az **egyházpolitikai törvények revízióját**, a **kanzelparagrafus** eltörlését, a **kath. autonómiát**, a **kath. alapok kiadatását**, az **egyetem keresztény jellegének** biztosítását és a **felekezeti oktatás szabadságát** a tanügy minden fokozatán.

A lendületes hangú gazdag tartalmu proklamációt a néppárt volt országgyűlési képviselőin kívül a pártnak ősz vezére **Zichy Nándor** gróf is aláírta.

Városi közgyűlés.

Már hetek óta nagy híre volt, hogy Nagyvárad város szeptember havi közgyűlése zajos lesz, mert vihart fog felidézni a vámoknál elkövetett nagy visszaélések ügye, amelyet interpelláció alakjában hoznak a zöld asztalra.

Hát ez a vihar elmaradt s egy szelid interpellációvá zsugorodott össze.

A polgármesteri jelentés megelőzte az interpellációt, bejelentvén, hogy a hatóság rájött azokra a bűnös üzelmekre, melyekről hallani sem akart még egy rövid hónappal ezelőtt.

Balogh Döme, a kinek meg van az elégtétele a sok gunyos megjegyzésekért, azonban mégis interpellált, de szokatlan szelid formában. Inkább a jámbor megnyugvás volt ez a sok igaztalan bántalomért. Megnyugvás abban, hogy a bűnösök nem menekülnek meg a megérdemelt büntetés elől.

Szilágyi Dezső emlékének is megadta a törvényhatóság azt, amit már a mult közgyűlésen megadhatott volna. Szülőházát emléktáblával jelöli meg a város és Apáca-utcát Szilágyi Dezső-utczának nevezi el.

Sajátságos, hogy ezen indítványt éppen a **hivatalos kormánypárti férfiak ellenezték**. Meg is jegyezte szavazás után dr. **Friedländer**:

— Hát már ez is liberális kérdés!

Egyébként a közgyűlés lefolyása igen csendes volt s még 5 óra előtt véget ért.

*

A közgyűlésről a következő tudósítást adjuk:

Beöthy László főispán elnökölt.

Jelen voltak:

Dr. Baróthy Akos, Hlatky Endre, Mezey Mihály, Stark Gyula, Beczkay Lajos, ifj. Cser János, Czeglédy Jeremiás, Daday József, Déry János, dr. Hoványi Géza, Mihálovics János, Milibák József, dr. Radó Ignác, dr. Sarkadi Lajos, Sulyok István, Stern Herman, Széles Lajos, dr. Vueskics Gyula, Weisz Károly, dr. Dési Géza, dr. Friedländer Samuel, Gábel Jakab, dr. Kurländer Ede, dr. Moskovits József, Reismann Mór, Schwarcz Antal, Szmekta György, Ternyei Antal, Weisz Mór, Balogh Döme, dr. Döri Ferencz, Hillinger Lipót, Hann Lajos, dr. Kutiák Agoston, Mihelyi Adolf, dr. Munk Béla, Munk Jakab, Markbreit Sándor, Müller Salamon, Rendes Vilmos, Rothmann Jakab, dr. Sonnenfeld Zsigmond, Szählender Károly, Weimann Béla, Rimler Károly, Istvánffy István, Szűcs Dezső, Gerő Armin, Komlóssy József, Darvassy Lajos, Dús László, Sztarill János, Busch Dávid, Jablonszky Emil, Ragány János, Szűcs Géza, Szántó Lajos, Szűcs István.

A király levele.

A közgyűlés megnyitása után felolvastatott a legfelsőbb királyi kézirat, a melyben Ő Felsége az új országgyűlést október hó 24-re hívja össze s meghagyja a törvényhatóságoknak, hogy a képviselő választások megejtésére haladéktalanul tegyék meg a szükséges intézkedéseket.

A legkegyelmesebb királyi kéziratot, a melyet már teljes szövegében közöltünk, állva hallgatták végig a törvényhatóság tagjai s hódoló tisztelettel vették tudomásul.

Egyben utasították a helyettes polgármestert a választások megejtéséhez szükséges intézkedések megtételére s megbízták, hogy a központi választmány elnökét a királyi kéziratról értesítse.

A polgármester jelentése.

Felolvasták a polgármester-helyettes havi jelentését, amelynek a közigazgatás mult havi állapotára vonatkozó adatait már közöltük.

Felemlíti még a polgármesteri jelentés, hogy a közvilágítás kérdésének ügyében felhívta a pályázókat, hogy ajánlataik kötelező határidejét november 30-áig hosszabbítsák meg. Ha a felhívásnak nem lesz meg a várt eredménye, még e hó folyamán rendkívüli közgyűlést hívnak egybe, a közvilágításra beérkezett pályázatok ügyében.

Bejelenti továbbá a helyettes polgármester, hogy a vámoknál tapasztalt visszaélésekért **Beczkay Arthur** vámfelügyelőt és **Horváth János** vámenőrt felfüggesztette, **Papp Sándor** lóvásártéri felügyelőt pedig elmozdította állásából. A vizsgálatot **Komlóssy József** tanácsnok vezeti és annak eredményét annak idején bejelenti a törvényhatóságnak. (Helyeslés). Felhatalmazást kér arra nézve, hogy ha büntetendő cselekmények merülnének fel a vizsgálat során, a bűnvádi feljelentést az illetők ellen megtelhesse. (Helyeslés).

Végül bejelenti a polgármester-helyettes, hogy a nagyváradai szinivendékek jótékony-célú szinielőadást rendeztek s annak jövedelmét a városi szegények részére beszedeltették. — Néhai dr. **Grósz Albert** ugyanezen célra, 150 koronát hagyományozott, amelyet az örökösök befizettek.

Csalások a vámnál.

Balogh Döme a jelentés kapcsán felszólalt a vámoknál elkövetett nagymérvű csalások tárgyában. Sajnosan konstatálja a polgármester jelentése is, hogy visszaélésekre jött rá a tanács, amelyeket a vámoknál követtek el a város kárára. O már három év óta figyelmeztette ezekre a tanácsot. Az a kár, hogy csak ilyen későn jött napfényre a bűn. Távoll áll attól, hogy szemrehányást tegyen azoknak, akik kétségbevonják az ő állításait s

akiktől annyi szemrehányást kapott. A következmény is, — bár szomorú dolog — megmutatta, hogy ő a mit tett, a város érdekében tette. A támadás csak serkentette őt, hogy leleplezhesse a csalást. — A vizsgálat iránt teljes bizalommal van, mert az oly kezében van, akiben mindannyian megbiznak; csupán azt véli, hogy ilyen dologban nem jó a hosszas vizsgálat, hanem hamar kell tisztázni az ügyet s kiirtani a korrupciót. A város közönsége tudva a 10 év alatt előfordult korrupciót, tisztán szeretné látni az egész dolgot. Arra kéri a polgármestert, hogy ne csak lefele, az alantasoknál, hanem felfele is vizsgálta, a kik az ellenőrzést gyakorolták. Azt látta, hogy a polgármester intézkedése sem lett respektálva. Voltak esetek, hogy a polgármesternek határozat kellett figyelmeztetni a pénzügyi tanácsost valamely intézkedés végrehajtására. Ez pedig fegyelmetlenség. Kérde a polgármester-helyettes, hogy szándékozik-e Bordé Ferenc tanácsnokot felfüggesztésre vonni s ellene a vizsgálatot elrendelni?

Beölhy László főispán szerint az interpelláció még korai. A vizsgálat rövid idő alatt véget ér s az eredményt a hely. polgármester bejelenti. Akkor fejezze ki aggályait a törvényhatósági bizottság. Konkrét választ a vizsgálat érdekében sem adhat a polgármester-helyettes.

Balogh Döme meghajlik a főispán kijelentése előtt. Csupán arra kér választ a h. polgármestertől, hogy megengedhető-e, miszerint a vámfelügyelet tovább is a Bordé Ferenc tanácsnok kezében legyen.

Rimler Károly hely. polgármester válasza szintén a közvéleményre hivatkozik, a mely a legigazságosabb. Ez azt kívánja, hogy senki ártatlanul ne szenvedjen. — Bordé Ferenc ellen semmi adat nem áll rendelkezésére. Azt kijelenti, hogy a vizsgálat igazságos lesz. Bárki legyen bűnös, a megtorlást nem kerüli el. Most bővebben nem nyilatkozhat.

Balogh Döme elállott interpellációjától.]

A polgármester jelentését tudomásul vették s az adományokért köszönetet szavaztak.

Szilágyi Dezső emléke.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának augusztus havi közgyűlésén kiadták javaslatát végett a városi tanácsnak Mihály Adlf bizottsági tag azon indítványát, hogy Szilágyi Dezső emlékéit örökítse meg a város. És pedig szülőházát emléktáblával lássa el, Apáczka-utcát Szilágyi Dezső-utcának nevezze s mozgalmat indítson a kiváló férfi emlékének ércszoborban leendő megörökítése iránt és e tárgyban 14 tagú bizottságot küldjenek ki. — A városi tanács javasolja, hogy az utca elnevezésre vonatkozó részét az ügynek a szépészeti és közlekedési szakbizottságnak adják ki.

A szoborra vonatkozó részét az indítványnak pedig adja ki a törvényhatóság a Szacsavay-szobor bizottságnak.

Dr. Sonnenfeld Zsigmond nem helyesli a tanács javaslatát. Az indítványnak az utca elnevezésre és az emléktáblára vonatkozó részét már a múlt gyűlésen el kellett volna fogadni. Indítványozza, hogy ezt most határozzák el, a szoborra nézve pedig a tanács javaslata szerint határozzanak.

Dr. Sonnenfeld indítványát elfogadták.

A bor- és husfogyasztási adó.

A bor- és husfogyasztási adó beszédési jogát a pénzügyminiszter az 1902. és következő évekre át akarja adni Nagyvárad városának, de oly magas évi összegért, amilyent az eddigi évek eredménye alapján nem vehet be a

város. A két fogyasztási adóért évi 250.000 koronát követel a kincstár, a tényleges eredmény pedig csak évi 206.800 korona. Igaz, hogy a kevesebb bevétel összegének megfizetését igéri a kincstár, azonban tapasztalat szerint a különböző kifogások révén nagyon megcsappan a kártérítés. A városi tanács nem hajlandó elfogadni az állam ajánlatát, hanem olyan előterjesztést tett a törvényhatóságnak, hogy halmazzák fel Rimler Károly helyettes polgármestert a szerződés aláírására, de csak 207.000 korona évi általános bérösszeg mellett.

Dr. Friedländer Sámuel azon véleményben van, hogy ilyen egyszerű előterjesztés után nem tudják a törvényhatóság tagjai miről van szó. Szóbelileg adják elő a dolgot, hogy megértsék. A város viszonya a kormányval a legfontosabb. Formális ügyesség nélkül senki sem boldogul. Ilyen formális ügyességet fejt ki a város e dologban. A bor- és husfogyasztási adóból kedvezmény a városnak. A kérdésben a hely. polgármester nem adhat felvilágosítást, a pénzügyi tanácsnok pedig nincs jelen. Azt kell megtudni, mit fizetnek a bérletért a többi városok s akkor látjuk, hogy megtette-e a hely. polgármester, amit kellett; nem lettünk-e megkárosítva.

Ragány János felvilágosítással szolgál. A hely. polgármester megkérdezte ez ügyben a szakközvegyeket s így történt a megállapodás. Téved Friedländer, hogy ebben a dologban más városok irányadók nekünk. Fejtegeti a visszatérítést, amit veszteség esetén ad az állam a városnak. A város leszámolt a pénzügyigazgatósággal s így állapították meg az összeget, amelyet a pénzügyminiszter most tévesen magasabban állapított meg. Ajánlja a tanács javaslatának elfogadását.

Mihelji Adolf elfogadja a tanács előterjesztését, de indítványozza, hogy a tévedésről a közgyűlés világosítsa fel a pénzügyminisztert.

Stern Hermann mint gyakorlati szakértő szól a kérdéshez. Régen a város azért vette ki a bor- és husfogyasztási adót, hogy polgárainak az érdekeit megvédje s nem tekintette a bérletet jövedelmező tüzletnek. Most más politika van a városházán; az, hogy minél többet vegyenek be e czímen. A finansz azonban utána tudakozódott a borelárusítóknál a fogyasztásnak s így emelte fel az összeget. Tulajdonképpen a finanszoknak csináltak hasznot. A husnál is így van. Egy időben nem fizették az adót. A kormány megengedte, hogy ennek pótlásánál egy évben 1 frittal többet vegyenek a hus után s ez összeget ma is szedi a város. Természetes, hogy a finansz erre is rájött s most emeli a bérösszeget. A város mesterségesen emelte a fogyasztási adókat, de a finansz zsebének a hasznára. Budapesten nincs olyan magas fogyasztási adó, mint nálunk. Gondoskodják a városi tanács, hogy ne zaklassák a polgárokat, de olyan fogyasztási adót vessenek ki, amelyet azok megfizethetnek.

A tanács javaslatát elfogadták.

*

Javasolja a tanács, hogy a községi iskolák részére az előző években megállapított 14 ezer korona államsegélynek a következő tanévre leendő folyósítása iránt írjon fel a törvényhatóság a vallásügyi miniszterhez.

Elfogadták.

A Szigligeti-színház fűtése és világításáért járó költségekből a város 30%-ot leirt a Somogyi Károly szinigazgató terhére, mert a próbafűtés és a próbavilágítás költségei nem terhelhetik a szinigazgatót. Somogyi azonban kevésnek találta a 30%-ot s 40% leírását kéri. Mivel a városi tanács a kérelmet elutasította, felebbezést adott be a közgyűléshez. A tanács a felebbezés elutasítását javasolja a törvényhatóságnak.

A javaslatot határozattá emelte a közgyűlés.

Pancsova városa pártoló feliratot intézett az országgyűléshez, az állami tisztviselők helyzetének javítása érdekében s a fel-

iratot hasonló szellemű támogatás végett a városnak megküldötte. Nagyvárad város tanácsa a tisztviselők kérelmét, illetve a felirat pártolását indokoltnak nem látja s azt javasolja a városi közgyűlésnek, hogy térjen napirendre Pancsova város átirata felett.

Elfogadta a közgyűlés a tanács előterjesztését.

Sopron vármegye feliratot intézett az országgyűléshez, az Amerikába való kivándorlás megállítására iránt s ezen feliratot pártolás végett Nagyvárad városának megküldötte. A tanács azt javasolja a közgyűlésnek, hogy térjen napirendre az átirat felett, mivel a kormány most tanulmányozza a kivándorlás ügyét.

Weinberger Jakab köztérvelési ügyében a jövő havi közgyűlésre tűzték ki a határozathozatalt.

A múlt sziniévad alatt, március hó 9-én a Szigligeti-színházban nem tarthatták meg az előadást, mert a villamos világítás szerkezete felmondta a szolgálatot. Másnap tünt ki, hogy valaki egy drótot dobott a villamáramot a városba bevezető sodronyra s ez elfogta az áramot. Somogyi Károly szinigazgató az elmaradt előadás jövedelmének kárpótlásául 1200 korona kártérítést követel a várostól, mint a világítás szerződéses szolgáltatójától. Mivel a kártérítés iránti kérelmet a városi tanács elutasította, Somogyi felebbezést nyújtott be a város közgyűléséhez. A tanács, előbbi határozatához képest, a felebbezés elutasítását javasolja a közgyűlésnek.

Dr. Sarkadi Lajos nem helyesli, hogy a védtelen szinigazgatóra tolják a károsodást. Méltányossági szempontból indítványozza, hogy a kért kártérítést adja meg a város a szinigazgatónak.

A tanács javaslatát fogadták el.

Somogyi Károly szinigazgató a sziniévad végén nem takarította ki kellőleg a színházat, miért is ezt a színházfelügyelő teljesítette. A felmerült költséget 75 koronát Somogyitól követeli a tanács, de ez ellen felebbezett a szinigazgató.

Dr. Hoványi Géza most nem fogadja el a tanács javaslatát. Vizsgálják meg, hogy olyan munkákról van-e szó, amelynek teljesítése az igazgató kötelessége. Aztán felszerelve terjesszék elő az ügyet.

Komlóssy József felvilágosítása után dr. Hoványi indítványát visszavonta s a felebbezést elutasította a közgyűlés.

Dr. Némethy Ferenc és **Biró** János egy »Nagyvárad utmutató« kiadási költségeire 300 korona hozzájárulást kérnek. A tanács a kérelemre javasolja, hogy adják ki a pénzügyi szakbizottságnak.

Dr. Radó Ignác indítványára, a pénzügyi szakbizottság mellőzésével a kért segínyt megszavazták.

Kretz János és **Bleyer** Kálmán földbérlet átruházását jóváhagyták.

Incze Lajos és társának szénalakerőhely bérletére vonatkozó kérelmét teljesítették.

Incze Lajos és társa céggel; **Gyulai István** és nejevel; **Csóra Tógyer** és **Deák Pál** nagyvárad lakosokkal; **Molnár János** és nejevel; **Heller M.** és társával megkötött szerződést jóváhagyták.

Dobos Menyhért és **Orley** Simon földbérletét jóváhagyták.

Láng Józsefnek szerződés kiállítási díj fizetése ellen beadott felebbezését elutasították.

A közigazgatási bizottság fegyelmi vádlottmányának felmentő határozatát **Kágyi** Lajos fogalmazó fegyelmi ügyében tudomásul vették.

A közigazgatási bizottság jelentését a közigazgatás állapotáról az 1901. év első felében — tudomásul vették.

Fejérváry Géza báró honvédelmi m. kir. miniszter köszönő levelét a törvényhatósági bizottság üdvözléséért — tudomásul vették.

Lukács Sándor m. kir. pénzügyi tanácsos köszönő iratát **Szilágyi Dezső** halála alkalmából a törvényhatósági bizottság részvét nyilatkozatára — tudomásul vették.

Dr. Bulyovszky József polgármesternek 3 havi szabadságidőt engedélyeztek.

Altnóder Béla közigazgatási gyakornoknak egy évi szabadságidőt engedélyeztek s két havi fizetését folyósították.

Kágyi Lajos fogalmazónak és Mertz Antal kórházi biztosnak 4 heti szabadságát engedélyezték.
Ezzel a közgyűlés véget ért.

UJDONSAGOK.

Ujabb postasikkasztás.

— Eltűnt pénzeslevélhordó. —

Budapest, 1901. szept. 12.

A budapesti főpostán ma újra nagy ijedelem volt. Egy postakocsis — éppen úgy mint a Falkay-féle esetben — telefonon jelentette, hogy Kormos István nevű pénzes levélhordó egy órával ezelőtt elment és azóta nem jött vissza.

A főpostán megrémültek. Gyorsan kihajtottak a verseny-utcai pénzes-utalványosztályba, ahol megállapították, hogy Kormosnál tízezer forintnyi pénz volt kihordásra.

Nyomban bejelentették a főkapitányságnak, mely az összes detektiveket mozgósította. A detektivek elállták a pályaudvarokat, szétrepültek a város minden részébe s felkutattak minden képzelhető helyet. Délig meg is volt az eredmény. Egy kis korcsmában ráakadtak a levélhordóra. Ott ült magában egy asztalnál, előtte egy üveg bor.

— Maga Kormos István? — kérdezték.

— Igenis — dadogta a levélhordó boros hangon — igyunk egyet.

— Hol a pénz?

— Itt a táskában, — mondta a levélhordó, aki jól be volt borozva.

A detektivek bevitték a főkapitányságra, ahol előbb haza küldték, hogy aludja ki magát. Holnap majd elveszi őt a posta.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

Szeptember 13. Nagyvárad város központi választmányának ülése d. u. 8 órakor.

Szeptember 15. A »Nagyvárad-Velencei földmívelők olvasókörének« táncvizsgálma.

Szeptember 15. Első jubileumi körmenet; kezdődik d. e. 8 órakor a székesegyházban.

Szeptember 18. Meggyűlés.

Szeptember 22. Második jubileumi körmenet; kezdődik d. e. 8 órakor a premonstrei templomában.

Szeptember 26. Borsajtó kiállítás Nagyváradon.

Szeptember 28. 29. Szőlő és borkiállítás Érmihályfalván.

Szeptember 29. Harmadik jubileumi körmenet; kezdődik d. e. 8 órakor a Szt. László templomban.

Szeptember 29. A nőgyűlés közgyűlése.

Október 19. 20. Lóverseny Nagyváradon.

* **A király utazása.** A király tegnap reggel háromnegyed nyolcz órakor a hadgyakorlatokra utaztában Sopronba érkezett. Hivatalos fogadás nem volt. A pályaudvaron egybegyűlt nagy közönség üdvözlését ő Felsőge nyájasan fogadta. Négy percznyi tartózkodás után az udvari vonat, a melyet Brám igazgató, Fransits főfelügyelő és Hidegh forgalmi ellenőr vezetett, a közönség lelkes éljenzése között tovább robbogott. Bécsből jelentik táviraton, hogy a király ma reggel Ferencz Ferdinánd főherczeggel és kíséretével Dolnji-Miholjácra utazott a hadgyakorlatokra.

* **A király példája.** Ő Felsőge e hó 10-én Erzsébet királyné tragikus halálának évfordulóján reggel meggyónt és a hétórai szentmise alatt megáldozott, felajánlván a szent áldozást az elhunyt királyné lelke üdvösségeért. 11 órakor pedig udvarával jelen volt az ünnepélyes gyászmisén.

* **Dr. Barabás Béla jelölése.** A nagyváradi függetlenségi 48-as párt jelöltje: dr. Barabás Béla értesítette a pártot, hogy a legközelebbi napokban Erdély azon kerületeit kell bejárnia, ahova Kossuth Ferencz ígérkezett. Kossuth ugyanis jelenleg beteg s a párt Barabást küldte ki helyette ezekbe a kerületekbe. Annak idején értesíteni fogja a nagyváradi 48-as párt vezetőit, hogy mikor fogadja a párt küldöttségét. A jelöltséget azonban közömböskölni fogadja. A küldöttséggel meg fog állapodni arra nézve is, hogy programbeszédét mikor tartja meg Nagyváradon.

* **Pulszky Agost a ravatalon.** Már tegnap délután ravatalra helyezték Pulszky Ágost Esterházy-utca 12. szám alatti lakásán. A három lépcső magasságban emelt ravatalt a földszinti lakás kapu melletti szobájában, ez elhunyt dolgozó-szobájában helyezték el. A halott fekete fémkoporsóban fekszik. A koporsó üveglappal fedett egyik fedelét leolmozták. Pulszky arca tisztán látható. A halott vonásai hiven tükröztetik vissza az utolsó napok fájdalmas szenvedéseit. Az üveg fedél mellett fekszik a tudomány egyetem szeptumja. A halottas házban kitétt iven számos emlékezőség kondoleált a gyászba borult özvegyeknek. Ott jártak már a többi közt: Marczali Henrik, Fábian Kálmán, Kovács Gyula, Mariska Vilmos, Jankovich György. Bár a család azt kérte, hogy koszorut ne küldjenek a halott koporsójára, tegnap délig már is öt hatalmas babérkoszorút tettek le a ravatalra. Koszorút küldött a vallás- és közoktatásügyi minisztérium — volt államtitkárának. A magyar tudományos akadémia — levelező tagjának, Arányi Miksa, verébi ifjabb Végh János és családja. A temetési szertartást ma délután három órára tüzték ki.

* **A király mondta.** Midőn ő felsége a király Csehországba utazott, a gmündenii állomásra az ottani kath. legényegyesület is kivonult. A király őszinte örömeinek adott kifejezést a szép számban megjelent tagok hódolatai nyilvánítása fölött s az elnöknek ezen emlékezetes szavakat mondta: »Ha az egyetel katolikus, mindenesetre hazafias is.« A király mondta.

* **Uszó hotel Abbazia előtt.** Erdekes tervről beszélnek mostanság Abbaziában. Hir szerint egy fiemei hajóépítő konzorcium elhatározta, hogy egy nagy hajót készített, a melynek egyik része szállodaszerűleg volna berendezve, a másik része szanatóriumnak és tengeri fürdőnek. A fedélzetet, illetőleg a szalomban fűváltva katonai- és cigánybanda szórakoztatná a közönséget. A hajó rendszeren Abbazia előtt állana, de mindig készen volna arra, hogy kirándulást tegyen az öbölben. Kétségtelen, hogy az uszó hotelnek akad elég lakója és látogatója, ha tényleg megépítik, amiről még eddig semmit sem hallani.

* **Ujabb öngyilkosság P.-Szöllősen.** A multkori szöllősi drámának, melyről hirtadtunk, gyászos folytatása van. Az a szerencsétlen fiatal ember, a ki pillanatnyi elkeseredésében, az ideálban való képzelte csalódás miatt kioltotta életét, egy más ifju életet rántott maga után a sirba. A sok gyászból azonban még sem volt elég, a drámának itt sem szakadt vége. A halál anyala még egy áldozatot követelt. Az anyja szíve, melyet az élő hit visszatartott az ifjak könnyelműségétől, öngyilkos lányának láttára nagy fájdalmában végsőt vert és meghasadt. Ma kiterítve fekszik ő is. Egy egyszerű, talán nem is rosszakaratu szeszély miatt három élet alszik ki egyszerre!

... Közte két fiatal, boldogságra hivatott élet, mely már felig-meddig egy pályán haladt s most végleg egyesült a halálban, a megsemmisülésben. . . Szabó Albert és leendő jegyese tragédiájáról van szó. Alighogy az érzékeny szívű ifjut elhantolták, újabb rémhir

terjedt el a faluban. Jäger Eliz, a szép fiatal leány lelke nagy bánatában emészto mérget ivott, hogy életével vezekeljen tettének szörnyű következményéért. A mérge italból bevett első adag nem tudta megölni, azért még egy pohárral ivott, mire aztán szörnyű kinok között szenvedett ki. Amint a szerencsétlen anya a leány kihült, dermedt holttestét megpillantotta, eszméletlenül rogyott le ő is a padlóra s a másik perczben halott volt ő is. Szívszélhűdés érte. A tragikus eset nagy részvétet keltett az egész faluban. A temetésen óriási közönség sirtatta meg az áldozatokat. A leány szüleinek családjából most már csak egy, évek óta nagy, gyógyíthatlan betegségben szenvedő apa van életben. Ki hitte volna, hogy ő élje tul a többieket!

* **Szerencsétlenség a halottvirrasztásnál.** Megrendítő eset történt a napokban Liskován. Pinterics József, a község egyik legvagyonosabb polgára halt el s annak a ravatalánál történt a szerencsétlenség. A család ugyanis a halottvirrasztáshoz felfogadta Latyák Magda odaváló öreg asszonyt. Éjjel után az öreg asszony elaludt a koporsó mellett s e közben leégett a ravatal körül elhelyezett gyertyák egyike, melytől előbb a szemfedél, majd a halott ruházata és a koporsó is égni kezdett. A virrasztó asszony csak akkor ébredt fel, a mikor már az egész ravatal lángban állott. Ijedtében az égő szemfedélhez kapott, hogy azt leszakítsa, de e közben meggyuladt az ő ruhája is. Rémületében Latyákné a szobában jajveszékelve futkosott fel s alá. Ezt a kiabálást meghallották a szomszéd szobában alvó családtagok, a kik rögtön átfutottak a halottas szobába, hol az egész ravatal és a virasztó asszony is lángban állott már. Nagynehezen sikerült a tüzet eloltani, mielőtt a szobából kicsapott volna, de a ravatal és a holttest teljesen összeégett. Ezenkívül a virrasztó Latyák Magda oly súlyos sérülést szenvedett, hogy másnap iszonyu kinok között meghalt. A szerencsétlenségért a halott családját okolják.

* **A király levele aláírás nélkül.** Minden lapnál megcsik a tévedés s azt ha lehet igyekszik a szerkesztőség helyrehozni. Csakhogy mindig a dolog lényege határozza meg a tévedés nagyságát. A hivatalos Budapesti Közlöny követett most el egy ilyen tévedést, nem kisebb dologgal, mint a király kéziratával. Feltehetően keltett tegnap, hogy a hivatalos lap a kegyelmes királyi kéziratot, amelyben az új országgyűlés összehívását október 24-ére a Felsőge elrendeli, tegnap a csütörtöki számban ismét közölte, ami szokatlan. A dolog magyarázata az, hogy az első közlésnél, szerdán kimaradt a királyi levél alól ő Felsőge aláírása és a Széll Kálmán ellenjegyzése. Ezt a tévedést igazította helyre a B. K., midőn ismét közölte a királyi kéziratokat.

* **Gyors kenyérsütőgép. Karnász Ede** pécsi géplakatos, aki most egy fővárosi gép- és konzerv-gyárban működik mint osztályvezető, gyors-kenyérsütőgépet talált föl, amelyben — például katonaságnál — menetelés közben is lehet sütni. A gép, melyben egyszerre ötven darab kenyér fér el, huszonnégy óra alatt 1500—1800 darab kenyeret süt. Londonban hatszáz darabot rendeltek meg belőle a dél-afrikai hadsereg számára; legutóbb pedig a galicziai hadgyakorlatokon is kipróbálták s a gép ott is elismerést aratott.

* **Tűzesóvák a faluban.** Utóbbi időben sok tüzeset fordult elő Pecze-Szöllősen. Multkori tudósításunk már jelezte, hogy a község lakosai gyanakodnak, hogy a sok tűz, a mi a faluban előfordul, nem a véletlen műve, hanem valószínűleg gyújtogatás következménye. Rebesgették is, hogy egy hiszterikus parasztasszony okozza a veszedelmet, a ki valószínűleg piromániában szenved, de az ellene vezetett vizsgálat nem vezetett eredményre. Teg-

nap éjjel tüzesóvákat találtak az éjjeli őrk a falban karókra erősítve s így a gyanúnak mégis alapja van. A községi előjáróság szigorú nyomozást indított a gyújtogatási kísérlet kiderítésére, egyszersmind kettőzött éberségre utasította az éjjeli őrköt.

* **Talált lorgnet.** Tegnap délután Apáczatecza elején, az Orsolya-zárda mellett egy gyöngyfüzérrel függő lorgnetet találtak. Tulajdonosa Szatler Zsigmond ötvös tisztében (Kiss Dávid mellett) átvetheti.

Történelmi ellentmondások.

Nem szükséges ilyen ellentmondás megírásához, hogy katolikus, református, vagy zsidó; labancz, kurucz, vagy, pedig törökpárti; főuri vagy jobbágy körökhöz vonzódó; dúsgazdag vagy szegénylegény-érelmü; papi, katonai, világi pályán működő-e a történetíró, bizony megtörténik az, hogy nemcsak mással, de önmagával is ellentmondásba ügyeledik.

Az a régi kor, melyben karddal csi álták és nem tollal írták a történelmet, mikor a székelv népi *regi írásait* elkobozták s a *tanítót*, ki az ílyet még tanítani *merle* 1512-ben, nyilvánosan vesszőzték meg; feledésbe ment. — A még régebb tatárjárás föld alá temetett, megégetett, szélnek eresztett sok régi írást. A török dúlás megsemmisítette amaz iratok nagy részét, mely az újra fejlődő nemzet életéből *irni tudó* emberek buzgóságából *fanmaradt*. Az országos okmányok alá a II. Ulászló korabeli főurak csak a kezük keresztvonását tették.

Jött egy más kor, midőn vallásvillongás, egyéni érdek, gyűlölet vezette a gondolat nyilvánulást; hivatalos okiratban nevezték *hazaárulónak* Hunyady Jánost és családtagjait, az ország legelső néhány főura.

Hogy ne tévedhetne el a mai kor bármily szakértő, bármily kezdő történetírója, az igaznak vélt események egybegyűjtésénél.

Ime néhány érdekes ellentmondás:

Ellentm.: Attila palotáját Jászberénybe; Dugonics Szegedre; Thuróczy Budára helyeztnek mondja. — Faházat, melyben Attila lakni szeretett, mind a három helyen építhettek számára. Thuróczy beszél csupán kőpalotáról.

Ellentm.: Edekon byzanci követ vállalkozott Attila meggyilkolására. Attila egy forrás szerint *Jászberényben*; más forrás szerint *Szegeden* fogadta ezt a követet, melynek szándékáról ő már előre értesítve lett.

(Pethő: Endre király 1051-ben született fiát, 1053-ban öt évesnek mondja; megkoronáztatja. — Kis Horváth 39: 1052-ben születettnek jelzi Endre fiát és hét éves korában mondja megkoronáztattnak.)

A tatárjárás idejéből említve van egy történelmi munkában, hogy: »ur és paraszt, nemes és pap stb. sietett Pest alá, a gyülekező helyre. — — — *Bánk* váradi püspök« stb. — A tatárjárás idejében váradi püspök *Benedek* volt, aki más történelmi művek tanúsága szerint, Both vár-ispán stb. társaságában Nagyváradról a Muhl pusztá felé indult; a Szent János-lovag rend tagjai a Tisza mellett a tatárok által leöltek, *Benedek* püspök, néhányad magával Nagyváradra menekült. — Történelmi munkából olvassa a magyar ifjúság, hogy: *Bánk* nagyváradi püspököt, csellel üzték vissza a tatárok: »üres lovakat tereltek hátuk mögé, megrakva kitömött órással s a püspök seregei visszahátráltak előlük Váradra«.

(Itt van ismét egy történelmi ellentmondás, melyek egyike ma is azt mondja, hogy IV. Lászlót Nagyváradon temették el. A másik pedig azt állítja, hogy Nagyvárad püspöke nem engedte Szent László sírja mellé temetni s így Csanádon temették el.)

Ellentmondás: Képek mutatják, miként ront Zách Felicián a királyi udvarba, hogy törnek rá, karddal *fokossal* az udvari személyzet tagjai. Szinte látjuk a sebet, melyet a Zách Felicián fején, a *hegyes végű* fokos üt: ezzel szemben áll a történelem (F.: M. N. T. 193.) mely tudomásunkra hozza, hogy »Végre Csellei ölképrá a dühösködőt, földhöz veri s egy

asztalkéssel legyilkolja. Eme földhöz *verésig* persze, tartott a meglepetés. Csapán Zách Felicián kardja működött, levágva a királyt négy ujját, roppant sebet ejtve a királyfiak egyik nevelője: Kencsieh fején.

Ellentmondás: Népiskolai olvasó könyvek azt tanítják, hogy Nagy Lajos nápolyi (második) hadjárata alkalmával *egy Szeredai Ferencz magyar ifjút* küldött a folyó mélységének megtudására. Történelmi munka pedig (J.: M. N. T. 202.) azt mondja, hogy »a Negró folyó mellett egy lovat usztató *olasz ifjura* talált. *Azt küldte* előre, az átjárást megkísérteni.« Az említett olvasókönyvek kifejezése, mondatszerkezete azt mutatja, hogy a tény leírása *ugyanazon* történelmi munkából vett tetet, mely *olasz ifjút* tüntet fel kutatónak.

Ellentmondás: (F.: M. N. T. 286. I.) Hunyady János tiszser verte meg elhatározó tüközetben az ozmán haderőt. Ez a munka, 299 oldalon, *tizenkét* győzelmet tulajdonít Hunyady Jánosnak.

Ellentmondás a történelmi tanításokkal az (F.: M. N. T. 294.) hogy a bakó negyedik csapásra vágta le Hunyady László fejét. Más munka azt tanítja, hogy a megbottolt és elesett Hunyady Lászlót, a bakó, *törrel* szurta le.

(Folyt. köv.)

TANUGY.

Akadémiai megnyitó. A nagyváradi jogakadémia igazgatósága a tanév kezdetén tartandó megnyitót ünnepélyre a következő meghívót bocsátotta ki:

Meghívó

a nagyváradi kir. kath. jogakadémiának 1901—1902. tanévi *megnyitót ünnepélyére* folyó évi szeptember 16-án.

1. folyó évi *szept. 16-án (hétfőn)* délelőtt 9^{1/2} órakor „*Veni Sancte*“ a prémontrei templomban.

2. Gyülekezés a jogakadémia dísztermében ugyanott.

a) Dr. *Bozoky* Alajos igazgatónak tanév megnyitót beszéde.

b) Dr. *Agoston* Péter jogtanárnak „*Erkölcsei momentumok a jogviszonyokban*“ c. értekezése.

REGÉNY-CSARNOK.

A SANDASZEMÜ.

Irtá: Lucien Biart.

Franziából: K—6.

67.

Két nap telt el. Don Estevan órák hosszat ült az oszlopcsarnokban hallgatagon szivarozva Alvarez mellett, ki csak akkor hagyta el mikor Micaelához ment. Az üttetvényes észlelni kezdé azon változásokat, melyeket leányán az unokaöcsese halála által okozott fájdalom eredményezett.

— Ha meggondolom, mondá egy este barátjának, hogy te egyszer azt hitted, hogy ő szerelmes unokaöcsém gyilkosát!

— Még most sem vagyok bizonyos az ellenkezőről.

— Becsületesem ezzel tisztába kell jönnünk, meg fogom őt kérdezni.

— Ne tégy semmit, vété ellen az udvarnagy élénken, hadd sirassa Ricardot, vagy mást, de még nincs itt az ideje, hogy róltuk beszéljünk.

Egy szolgál, ki éppen a városból érkezett, egy hírlapot adott át don Estevannak. A mint az üttetvényes az első sorokat elolvasta, elsápadt. Miguel ítéletét a jalapai bíró véglegesen kimondta, mely szerint a fiatal ember halálra lón itélve, mely rajta harmadnap lesz végre hajtandó.

XIII.

Don Estevan nemes lelke nem volt képes tartós gyűlöletet táplálni s a borzasztó ítélet

olvasása mélyen megrendítette. Képelete maga elé idézte a szép délczag ifjút, kinek ügyességét maga is annyira megcsodálta. Meggondolva, hogy ez az életre termett szív nemsokára jég hideg lesz, köny szökött szemébe s már megbánta, hogy bosszút fogadott.

— Az ő halála nem támasztja fel szegény Ricardomat, gondolta magában.

Alvarez többször végigolvasta az újságcikket, azután szétlépte azt. A két barát sokáig gondolataiba mélyedt. Midőn Micaela oda jött, hogy jó éjt kívánjon nekik, mindketten erősen megbleltek. Alvarez kelt föl először.

— Nem volt igazad, hogy leányodat Mexikóba akartad vinni; holnap én elviszem az erdőbe; minden áron ki kell kerülni, hogy a kivégzés híre fülébe jusson.

Másnap napkeltekor az udvarnagy már talpon volt s ismételtlen megparancsolta a cselédeknek, hogy egy szót se szóljanak Micaela előtt az orizavai eseményekről.

— Nem tudtam aludni, mondá az üttetvényes barátjához lépve; mindig a szerencsétlen Miguel képe üldözött; hiába ismételttem magamban, hogy ő Ricardo gyilkosa. Már sajnálom, hogy bevádoltam őt. Bizonyos, hogy eltélték?

— Menj a városba.

Már gondoltam rá. Mégis csak borzasztó dolog az a halál! Szegény öreg Fuenleá, hogy átkoz az most engem! Egyszer már megfosztottam a jegyesétől, most pedig elveszem a fiát.

— Te tulasz, az igazságszolgáltatás nélkül el is megtette volna.

— Megpróbálom kivinni, hogy az ítéletet megváltoztassák.

— Már késő, felelt az udvarnagy fejét lehorgaszta.

— Ki tudja, barátom; legalább megpróbálom.

— Menj hát, én Micaela mellett maradok. Micaela csak reggelire jött elő sápadtan és szomoruan.

— Tehát a városba megyünk? kérdé látva, hogy a lovakat elővzetik.

— Nem, kicsikém, atyád egyedül megy oda, én veled az erdőbe szeretnék menni.

Micaela beleegyezett s nemsokára megindult kereszt atyjával a patak irányában lóháton. A kis völgyben leszállott, hol oly boldog órákat töltött el, bejárta az összes ismerős helyeket és sűrű könyeket hullatott egy-egy emlékezetes fatörzs vagy gyepad láttára. Alvarez nem igyekezett őt vigasztalni: ő folyton csak a jövőre gondolt, még pedig határozott félelemmel. Vissz tértek a vizeséshez, hol Micaela újra elmondta első találkozásukat, boldogságának keletkezését, melynek oly hamar vége szakadt.

— Úgy érzem, hogy meg kell halnom, keresztatyám, mondá felkelve. Vezessen el holnap Mieguelhez a börtönbe, látni szeretném.

— Várd meg, míg a vádtól megszabadul. A világ...

(Folyt. köv.)

IRODALOM.

Telekkönyvi Mintatár. A Telekkönyvi Tisztviselők Országos Egyesülete fölhívást bocsát ki, hogy az egyesület választmányi illetve szakkbizottsági tagjai, az ismert telekkönyvi írók: *Sági János* és *Vajda Adolf* által irt: *Telekkönyvi Mintatár* című munkát rendeljék meg. A szakkörökben rég óhajtott munka, a telekkönyvi bejegyzések egyöntetűségét czélozza. E munkából laikus is megismeri a telekkönyvet. A munka mellé 18 telekkönyvet csatolnak, a melyekben összepontositják az összes előfordulható bejegyzéseket. A munkában végzés-, kérvény- és okirat mintákat csatoltak. Az egyesület szakkbizottsága megvizsgálta a művet. Azt a bírósági tisztviselőknak, községi jegyzőknak, pénzügyi- és pénzügyintézeteki tisztviselőknak, szóval mindazoknak, miot nélkülözhetlen könyvet ajánlja, a kiknek a telekkönyvvel dolguk van. Az írók tekintettel voltak a polgári törvénykönyv tervezetére. A terjedelmes munka 7 kötet, amit részletekben is kifizethetnek. A megrendeléseket az egyesülethez (Budapest, V., Alkotmány-utca, törvénykezési palota) kell intézni.

TAVIRATOK.

A czár Vilmos császárnál.

Hela, szept. 12. Miután a czár a Hohenzollern-yachtról távozott és a Standard-ra visszatért, Vilmos császár a czári yachtra ment, hogy a czár látogatását viszonzozza. Az orosz yachton ünnepies fogadás volt. A két uralkodó az időközben odaérkezett Henrik herceggel a czár termeibe ment, a hol fél óránál tovább időztek. Azután visszatértek a Hohenzollern-re, a honnan meglátogatták a Kurfürst Friedrich Wilhelma, Victoria Louise, Kaiser Wilhelm der Grosse és Kaiser Wilhelm II. hadihajókat. A Kaiser Wilhelm der Grosse hajón, ahová Alexej nagyherceg is eljött, az uralkodók hosszabb időtölttek Henrik herceg hajórajparancsnoknál. Vilmos császár azután visszakísérte a czárt az orosz yachtra, azután pedig meglátogatta Alexej nagyherceget a Szvellana czirkálóján.

Este 8 órakor estebéd volt az orosz yachton, a melyre hivatalos volt Alexej nagyherceg, a kíséret, a tengernagyok és a gyakorlóhajóraj parancsnokai. A lakoma előtt átadták a német kíséret tagjainak a rendjeleket. Miklós czár maga adta át Bülow gróf birodalmi kancellárnak az Andráss-rendet. Ugyanezt a kitüntetést kapta Eulenburg gróf főudvarnag. — Schlieffen és Plessen főhadsegédek, ugyintén Tirpitz miniszter a czár képét kapta. Lamsdorff gróf orosz külügyminiszter a porosz korona érdemrendjét kapta. Lakoma után a két uralkodó még együtt maradt a sétaföldzeten és gyönyörködött abban a pompás látványban, a melyet a pazarul kivilágított német és orosz hajók nyújtottak. A két fél nyugoti hajórajához tartozó hajók azalatt üdvözlésekkel kimentek a tengerre. 11 óra után a két uralkodó elbúcsuzott egymástól és Vilmos császár visszatért a Hohenzollern-re. (M. T. I.)

Részvétiratok Pulszky özvegyének.

Budapest, szeptember 12. (Saj. tud. táv.)
Özv. Pulszky Gusztávné férje halála alkalmával tömérdek részvétáviratot kapott.

A király részvéte.

Ő császári és apostoli királyi Felsége őszinte részvétét fejezte ki ama váratlan csapás felett, mely sokoldalu érdemekken dús boldogult férje elhunytával érte.

König.

Ő Felsége részvétiratán kívül igaz szívből való fájdalomnak adtak még kifejezést: Darányi Ignác, Krieghammer Odön, továbbá választókerülete, a honnan egy pártja, mint a Farbak-féle ellenpárt kondoleált.

Anarchisták az angol trónörökös ellen.

Budapest, szept. 12. (Saját tud. táv.)
Montreálból Kanada székvárosából jelentik, hogy az ottani polgármester levelet kapott az anarchistáktól, melyben tudtára hozzák, miszerint az angol trónörökös ellen, szeptember 16-án, tehát akkor midőn Kanadába érkezik, merényletet fognak elkövetni.

Mac Kinley.

Buffalo, szeptember 11. Délután 1/4 4 órakor a következő orvosi jelentést adták ki: Az elnök állandóan jól van. A seb jól gyógyul. A táplálékot lassankint erősbitik. Erverés 120, hőmérséklet 100-2.

Buffalo, szeptember 12. Tegnap este 10 órakor a következő orvosi jelentést adták ki: Mac Kinley állapota állandóan kedvező. A vér megvizsgálása megerősítette, hogy vérmérgezés nincs. Az elnök már több táplálékot vesz és jó étvágygal táplálkozik. Erverése 120, hőmérséklet 100-4.

Chicago, szeptember 11. Goldmann Emma ma védő nélkül megjelent a bíróság előtt. Az államügyész bejelentette, hogy a buffalói rendőrfőnök azt kívánja, hogy a vádlottat a vizsgálat alatt szigorú őrizet alatt tartsák. Az államügyész azt indítványozta, hogy a tárgyalást elnapolják szeptember 19-éig, a mikor a Chicagóban letartóztatott többi anarkisták is megjelennek a bíróság előtt. A bíró teljesítette ezt a kérelmet. Goldmann Emmát tovább is fogságban tartják minden kezesség kizárásával.

A német császár orosz ezrede.

Hela, szeptember 12. Miklós czár a német császáruak a 39. számú narvai dragonyos-ezredet adományozta. Ez az ezred egyike az orosz hadsereg leghíresebb és legkiválóbb ezredeinek. Előbbi főnöke Nikolajevics Konstantin nagyherceg volt. Vilmos császár Miklós czárnak az Alexandra czárné nevét viselő 2. testőr-dragonos-ezred egyenruháját adományozta. (M. T. I.)

KOZGAZDASAG.

Reich József és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántúli eredeti távirat. —

Háttérdek.

	Budapest, szept. 12.
Buza októberre	0.
Buza áprilisra	0.
Tengeri	0.
Rozs okt.	0.
Zab ápr.	0.
Káposzta, repces, aug.	0.

Értéktőzsde.

Budapest, szept. 12.

Osztrák hitel	—	—	—	—	—
Magyar hitel	—	—	—	—	—
Allamvasut	—	—	—	—	—
Rimamurányi	—	—	—	—	—
Magyar jelzálog	—	—	—	—	—
Salgótarjáni	—	—	—	—	—
Wagon-kölcsön	—	—	—	—	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. szept. 12-én.

Magyar aranyárjádék 4%	—	—	—	—	118.60
Magyar koronárjádék	—	—	—	—	92.65
Magyar vasúti kölcson aranyban 4,10%	—	—	—	—	121.70
Magyarvasuti kölcson ezüstben 2 1/4%	—	—	—	—	100.40
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	—	119.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	—	—	—	—	92.25
Italmérségi jog megváltási kötvény	—	—	—	—	99.75
Horvát-szlavónföldtehermentesítési kötvény	—	—	—	—	93.50
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcson	—	—	—	—	176.—
Tiszszabályozás szejedi sorsjegyek kölcson	—	—	—	—	146.50
Osztrák járadékpapírban	—	—	—	—	98.15
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	—	98.10
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	—	118.90
Osztrák korona járadék	—	—	—	—	95.80
Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	140.—
Osztrák magyar bank részvény	—	—	—	—	16.45
Magyar hitelbankrészvény	—	—	—	—	627.—
Osztrák hitelintézet részvény	—	—	—	—	623.—
Párisi vista	—	—	—	—	94.85
20 frankos arany (Napoleon'or)	—	—	—	—	19.02
Németbirodalmi márka	—	—	—	—	117.10
London vista	—	—	—	—	239.40
20 márkás arany	—	—	—	—	28.42

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

„Eladó makktermés“.

A bukorványi uradalomhoz tartozó, mintegy ezer kat. holdnyi bükk szálerdő ezévi makkoltatása bérbeadandó. A makkoltatási időtartama: 1902. márczius hó 15-ig.

A bérbeadás csakis zárt írásbeli ajánlatok útján történik, melyek a megajánlott bérnek legalább is 10%-át tevő bántpénz csatolásával Márton Imre ügyvéd címére küldendők Debreczen, Fialt-utca 44. szám alá, még pedig legkésőbbben a f. évi szeptember hó 25-ik napjáig.

A bérbe adandó terület vasuti állomása: »Drág-Cséke«, melytől az erdő hat kilométernyire fekszik.

190-2-3

Van szerencsénk a n. érdemű közönség szives tudomására adni, hogy az alant jegyzett cikkek árait mélyen leszállítottuk és

teljesen kiárnsítjuk

u. m. Szines selyem kelmék, nyári női ruha szövetek, mosó zefir, batiszt, angol vászon és fehér batisztok.

Szövött áru kesztyük, gyermek- és fiu tricó ing, nadrág, netz ingek.

Tenis flanell és satin ingek, övek, sapkák és egyéb idény cikkeket.

Az összes raktáron levő napernyőket, blousokat és női fűzőket

minden elfogadható árban eladjuk.

Tisztelettel

Kunz József és társa cég,

Nagyvárad, Szt. László-tér.

146-59-0

A „TISZANTUL“

pártoktól és érdekköröktől független politikai napilap.
Az Alföld legolvasottabb lapja s Nagyváradon, Bihar- és a szomszéd megyékben rendkívül nagy elterjedésnek örvend.

Előfizetési ára:

Nagyváradon negyedévre . . . 5 korona
Vidéken . . . 6

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a lat. szert. kath. lelkészi hivatalok számára egyházhatósággal jóváhagyott következő nyomtatványok:

Kereszteltek }
Bérmáltak } anyakönyve, diósgyőri
Egybekeltek } papíron.
Meholtak }
Megtértek }
Eltértek }

Bevétel } templomszámadáshoz.
Kiadás }

Alapítványok törzskönyve.
Anyakönyvek betürendes mutatója.
Jegysek naplója.

Kereszteltek }
Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
Esperesi gyűlés jegyzőkönyve.
Jelentés alapítványokról.
Évi jelentés iskolákról.
Templomi leltár.
Catalogus librorum.
Családi értesítő.
Elbocsájtó levél.
Keresztelési jegy.
Keresztelési Emlék.
Esketési jegy.
Iktató könyv.
Kézbesítő könyv, kötve.
Imádság a szt. mise után (kemény papíron).

Kiadóhivatalunknál megrendelhetők

a Szent Vincze intézet kiadásában megjelent b. e. NOGÁLL JÁNOS szerkesztette hitbuzgalmi munkák:

(Director instituti etiam sacra assignat pro pretio libellorum.)

Krisztus követése. 80 fillér, 8, 12, 16 korona.

Ligouri Szent Alfonz Vezérkönyve. 3 korona.

Boldogasszony követése. 2 korona 40 fillér.

B. Skupuli Lőrincz Lelki Harca. 2 korona.

Szeráf Hangok Szent Teréziától. 2 korona 40 fillér.

Keresztény Vezérczikkek. 2 korona.

Az Urangyala, füzve 2 kor.

Lilionszálak, füzve 3 kor.

Csarnok, 3 korona.

Szent Halmok, 3 korona.

Eredeti bolti áron kaphatók a PUSTET-féle liturgikus könyvek:

Breviarium, Missale, Pontificale Rituale etc.

Szent László nyomda részvénytársaság

elvállal és készít:

izléses kivitelben

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Névjegyekben, eljegyzési s esketési jelentésekben folyton a legujabb.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyomdai műintézetünkben a legnagyobb körültekintéssel készítettnek:

Hírlapok, folyóiratok, könyvek, füzetek, röpiratok,

körlevelek, falragaszok, hirdetések,

részvények, árjegyzékek, jegyzőkönyvek,

pénz- és hitelintézeti nyomtatványok, étlapok,

meghívók, szinlapok, egyházi és mindennemű világi nyomtatványok,

névjegyek, tánczrendek, palackfeliratok, sorsjegyek,

gyászejelentések, levélpapírok és borítékok,

valamint más itt elő nem sorolt nyomtatványok.

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a gör. szert. kath. lelkészi hivatalok számára főhatósággal jóváhagyott következő román nyelvű egyházi nyomtatványok:

1. Informatio papi özvegyekről s árvákról.	12. Bevételi } számadás-ívek.
2. Megtértek jegyzéke.	13. Kiadási } számadás-ívek.
3. Hitehagyottak jegyzéke.	14. Adósok jegyzéke.
4. Elvált házások jegyzéke.	15. Kereszteltek } anyakönyvi kivonata.
5. Szerződés szerinti vagy házasságok jegyzéke.	16. Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
6. Vegyes házasságok jegyzéke.	17. Meholtak }
7. Jelentés a kántor-tanító magaviseletéről.	18. Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
8. Kimutatás a plebánia állapotáról.	19. Iskolai jelentés.
9. Kereszteltek } anyakönyve, diósgyőri papíron.	20. Jelentés a templompénztár számadásairól.
10. Egybekeltek } anyakönyve, diósgyőri papíron.	21. Kereszteltek } anyakönyvi másolata.
11. Meholtak }	22. Egybekeltek } anyakönyvi másolata.
	23. Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

KONYVNYOMDA.

Tömöntöde.

Disz és műkönyvkötészet.

Vonalzó intézet.

Ruggyanta bélyegző gyártás.